T091 ATĐ 3 (53) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q46-Kiết Uẩn-Luận về Bất Thiện

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 46

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 46 CHÖÔNG II: KIEÁT UAÅN (4 Phaåm)

Phaåm Thöù Nhaát: LUAÄN VEÀ BAÁT THIEÄN

LUAÄN VEÀ BAÁT THIEÄN (Phaàn 1)

Ba kieát cho ñeán chín möôi taùm tuøy mieân, chöông nhö vaäy vaø giaûi thích veà nghóa cuûa chöông ñaõ lónh hoäi roài, tieáp theo caàn giaûi thích roäng ra. Ba kieát... naøy, ñeàu laø trong kinh ñaõ noùi, chæ töø ra naêm kieát vaø chín taùm tuøy mieân. Trong naøy, caàn phaûi töø ra hai luaän nhö vaäy. Nguyeân cöù theá naøo? Bôûi vì taát caû A tyø Ñaït Ma ñeàu giaûi thích trong kinh, nhöng hai luaän naøy ñaõ khoâng phaûi laø trong kinh ñaõ noùi, cho neân phaûi töø ra. Vì vaäy, toân giaû Dieäu AÂm ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: "Taát caø A Tyø Ñaït Ma ñeàu laø giaûi thích veà kinh, döïa vaøo kinh nhö vaäy, nhö vaäy soaïn ra luaän nhö vaäy. Nhö vaäy ñeàu gì khoâng phaûi laø kinh noùi thì ñeàu caàn phaûi töø ra. "Coù neân noùi: Hai luaän naøy khoâng neân töø ra. Nguyeân cöù theá naøo? Bôûi vì hai vaán ñeà aáy cuõng laø trong kinh noùi ra, nghóa laø ôû kinh Taêng Nhaát A Kieäp Ma (Taêng Nhaát A Haøm), trong naêm phaùp noùi veà naêm kieát, trong chín möôi taùm phaùp noùi veà chín tuøy mieân, traûi qua thôøi gian laâu daøi maø cuõng thaát laïc, luaän sö cuûa baûn luaän naøy duøng löïc cuûa nguyeän trí, quaùn saùt nhôù laïi, töø ñaây keå laïi maø giaûi thích veà kinh aáy. Coù ngöôøi noùi: Hai luaän naøy tuy khoâng phaûi laø trong kinh noùi, nhöng khoâng neân töø ra. Hoûi: Naêm kieát ñaõ khoâng phaûi laø do kinh noùi ra, taïi sao khoâng loaïi boû? Ñaùp: Caùc luaän ñeàu tuøy theo yù thích cuûa taùc giaû, khoâng traùi vôùi phaùp töôùng, muoán soaïn ra thì cöù soaïn ra. Nghóa laø ôû trong luaän naøy môùi kieát bieán haønh khoâng phaûi laø kieát bieán haønh, bieán haønh khoâng phaûi laø kieát bieán haønh. Noùi kieát bieán haønh laø nhö ba kieát, noùi khoâng phaûi laø kieát bieán haønh thì naêm kieát, noùi bieán haønh khoâng phaûi laø kieát bieán haønh thì

nhö chín kieát. Vì vaäy, naêm kieát tuy khoâng phaûi laø trong kinh noùi, nhöng maø khoâng neân loaïi boû. Hoûi: Chín möôi taùm tuøy mieân ñaõ khoâng phaûi laø trong kinh noùi, taïi sao khoâng loaïi boû? Ñaùp: A-tyø-ñaït-ma ñeàu laø giaûi thích baûy loaïi tuøy mieân trong kinh, laø do kinh ñaõ noùi, nay ngöôøi soaïn luaän môû roäng theo haønh töôùng giôùi boä sai bieät maø phaân bieät veà vaán ñeà ñoù, cho neân luaän naøy cuõng khoâng caàn phaûi loaïi boû. Hoûi: Vì sao ôû luaän naøy tröôùc phaûi laäp ra chöông muïc? Ñaùp: Bôûi vì muoán bieåu hieän roõ raøng yù nghóa cuûa caùc moân, neáu khoâng laäp ra chöông, moân thì nghóa khoâng bieát do ñaâu maø ñöôïc hieåu baøy. Nhö ngöôøi veõ böùc tranh thì khoâng theå naøo veõ tranh giöõa hö khoâng. Laïi nöõa, vì muoán laøm cho luaän naøy toàn taïi laâu daøi giöõa ñôøi, nghóa laø trong luaän naøy tuy kheùo laäp ra caùc chöông moân phaåm phaàn luaän veà caùc uaån maø trong haønh traêm, haøng ngaøn chuùng môùi coù ngöôøi coù naêng löïc tuïng trì ñaày ñuû, huoáng hoà khoâng kheùo thieát laäp thì ai seõ coù naêng löïc tuïng trì ñaày ñuû, huoáng hoà khoâng kheùo thieát laäp thì ai seõ coù naêng löïc tuïng trì ñöôïc caâu vaên taïp loaïn nhö vaäy? Neáu coù ngöôøi tuïng trì thì kinh luaän seõ nhanh choùng maát ñi. Laïi nöõa, neáu khoâng thieát laäp chöông muïc thì troáng roãng khoâng coù gì ñeå hoûi, bôûi vì caàn phaûi coù nôi y cöù ñöa ra caâu hoûi. Hoûi: Vì sao luaän giaû döïa vaøo kinh ñeå thieát laäp chöông muïc? Ñaùp: Caùc luaän ñaõ soaïn ra ñeàu laø giaûi thích veà kinh, bôûi vì trong caùc kinh voán coù caùc loaïi nghóa lyù khoâng gioáng nhau, nay luaän naøy giaûi thích thieát laäp vaø taïp uaån, cho ñeán nghóa veà, kieán veà thieát laäp laø kieán uaån, nhöng moãi neân uaån coù ñuû taát caû caùc nghóa. Laïi nöõa, bôûi vì hieån baøy voâ löôïng nghóa trong kinh, khoâng gioáng nhö ngoaïi ñieån thì vaên nhieàu maø nghóa ít, hoaëc laø hoaøn toaøn voâ nghóa. Nhö saùch La-ma-dieãn-noa coù neân hai vaïn hai ngaøn baøi tuïng, chæ trình baøy veà hai söï vieäc: 1. Trình baøy veà La-phaït-noa vaø Kieáp-tö-ña-khöù. 2. Trình baøy veà La-ma töôùng vaø Tö-ña-la. Kinh Phaät thì khoâng nhö vaäy, hoaëc laø nghóa ñeàu voâ löôïng voâ bieân. Voâ löôïng laø bôûi vì nghóa khoù suy löôøng, voâ bieân laø bôûi vì caên khoù bieát ñöôïc. Ví nhö bieån roäng voâ löôïng, voâ bieân, voâ löôïng laø saâu thaúm, voâ bieân vaø roäng lôùn. Laïi nöõa, bôûi vì muoán hieån baøy trong kính chòu ñöôïc vaán naïn, khoâng gioáng nhö ngoaïi ñieån khoâng chòu ñöôïc vaán naïn, neáu luùc vaán naïn thì caøng theâm voâ nghóa, nhö con khæ con khoâng chòu noåi va ñaäp, neáu luùc bò va ñaäp thì seõ thaát kinh maø phoùng ueá dô baån. Kinh phaät thì khoâng nhö vaäy, coù theå chòu ñöôïc vaán naïn, neáu luùc vaán naïn thì phaùt sinh saéc töôùng cuûa giôùi thanh tònh tieáp xuùc

vôùi thieän caên vi dieäu, nhö aùo daøy nhieàu lôùp saûn xuaát ôû vuøng Baø-la-ni-tö coù theå chòu ñöôïc va ñaäp, neáu luùc va ñaäp thì phaùt ra maøu saéc töôi saùng saïch seõ vaø chaïm vaøo thaät tuyeät vôøi hôn haún. Laïi nöõa, bôûi vì muoán hieåu baøy trong kinh phaùt ra thì tuyeät dieäu. Nghóa laø coù ba söï vieäc che kín thì ñeïp, môû ra thì khoâng ñeïp. 1. Ngöôøi ngu. 2. Ngöôøi nöõ. 3. Saùch luaän cuûa ngoaïi ñaïo. Laïi coù ba söï vieäc môû ra thì ñeïp, che kín thì khoâng ñeïp: 1. Ngöôøi trí. 2. Maët traêng vaø maët trôøi. 3. Kinh luaän cuûa phaùp luaät. Laïi nöõa, bôûi vì muoán hieåu

baøy trong kinh coù theå suy xeùt choïn löïa, khoâng gioáng nhö ngoaïi ñieån khoâng coù theå suy xeùt choïn löïa, neáu luùc suy xeùt choïn löïa thì coù theå laøm cho maét tueä cuûa höõu tình bò toån haïi giaûm suùt, nhö ngöôøi nhìn maët trôøi laøm toån haïi giaûm suùt ñeán nhaõn caên. Phaùp Phaät thì khoâng nhö vaäy, maø coù theå tuøy yù suy xeùt choïn löïa, neáu luùc suy xeùt choïn löïa thì maét tueä caên caøng theâm lôïi ích, nhö ngöôøi nhìn maët traêng thì nhaõn caên ñöôïc taêng tröôûng. Hoûi: Vì sao ôû luaän naøy tröôùc phaûi thieát laäp chöông muïc, sau môùi ñöa ra caâu hoûi? Ñaùp: Bôûi vì nhö phöông phaùp laøm nhaø. Nhö muoán laøm nhaø thì tröôùc phaûi xaây moùng ñaép neàn, sau môùi keát caáu hoaøn taát. Nhö vaäy, Toân Giaû muoán laøm ngoâi nhaø giaùo phaùp nhö xaây moùng ñaép neàn, cho neân tröôùc phaûi thieát laäp chöông muïc, nhö phaùp keát caáu hoaøn taát phaùp, cho neân sau môùi soaïn ra moân phaàn. Laïi nöõa, nhö phöông phaùp troàng caây, nhö muoán troàng caây thì tröôùc phaûi lo lieäu ñaát ñai, roài sau ñoù môùi gieo troàng. Nhö vaäy, Toân giaû muoán troàng caây giaùo phaùp, nhö phöông phaùp lo lieäu ñaát ñai, cho neân tröôùc phaûi thieát laäp chöông muïc; nhö phöông phaùp gieo troàng, cho neân sau môùi soaïn ra muoân phaàn. Laïi nöõa, nhö phöông phaùp keát voøng hoa; nhö muoán keát voøng hoa thì tröôùc phaûi xaâu chæ luoàn roài sau môùi keát voøng hoa. Nhö vaäy Toân giaû muoán keát voøng hoa nhö phöông phaùp xaâu chæ luoàn kim, cho neân tröôùc phaûi thieát laäp chöông muïc; nhö phöông phaùp keát voøng hoa, cho neân sau môùi soaïn ra moân phaàn. Laïi nöõa, nhö phöông phaùp veõ böùc tranh; nhö muoán veõ böùc tranh thì chaéc chaén tröôùc phaûi ñöa ra moâ hình, sau môùi boå sung caùc loaïi maøu saéc. Nhö vaäy, Toân giaû muoán veõ caûnh töôïng giaùo phaùp, nhö phöông phaùp ñöa ra moâ hình, cho neân tröôùc phaûi thieát laäp chöông muïc; nhö phöông phaùp boå

sung maøu saéc, cho neân sau môùi soaïn ra moân phaàn. Laïi nöõa, nhö phöông phaùp chaïm troå; nhö muoán chaïm troå thì chaéc chaén tröôùc phaûi ñöa ra phaùc thaûo, sau môùi chaïm troå chi tieát vaät theå. Nhö vaäy, Toân giaû muoán chaïm troå hình töôïng giaùo phaùp, nhö phöông phaùp ñöa ra phaùc thaûo, cho neân tröôùc phaûi thieát laäp chöông muïc; nhö phöông phaùp chaïm troã chi tieát vaät theå, cho neân sau môùi soaïn ra moân phaàn. Laïi nöõa, nhö phöông phaùp thöïc haønh quaùn; nhö Sö du giaø tröôùc phaûi thieát laäp Ñaïi Chuûng vaø saéc sôû taïo, sau môùi duøng cöïc vi ñeå phaân tích saùt-na Toân giaû cuõng nhö vaäy, nhö thieát laäp Ñaïi chuûng vaø saéc sôû ñaïo, cho neân tröôùc phaûi thieát laäp chöông muïc; nhö duøng cöïc vi ñeå phaân tích saùt-na, cho neân sau môùi soaïn ra moân phaàn. Laïi nöõa, nhö Ñöùc Phaät thuyeát phaùp thì tröôùc laø neâu ra, sau laø giaûi thích. Nghóa laø tröôùc neâu ra noùi veà saùu giôùi, saùu xuùc xöù, möôøi taùm yù caän haønh vaø boán y xöù, noùi teân goïi laø höõu tình; sau tieáp tuïc giaûi thích raèng: Nhö vaäy goïi laø saùu giôùi; cho ñeán nhö vaäy goïi laø boán yù xöù. Toân giaû cuõng nhöa vaäy, nhö phöông phaùp tröôùc laø neâu ra, cho neân tröôùc phaûi thieát laäp chöông muïc; nhö phöông phaùp sau laø giaûi thích, cho neân sau môùi soaïn ra moân phaàn. Laïi nöõa, muoán neâu roõ hai loaïi phaùp thieän xaûo, nghóa laø tröôùc phaûi thieát laäp

chöông muïc, neâu roõ thieän xaûo ñoái vôùi nghóa; sau môùi soaïn ra moân phaàn, neâu roõ thieän xaûo ñoái vôùi vaên. Nhö nghóa thieän xaûo, vaên thieän xaûo, neân bieát nghóa löïc, nghóa voâ ngaïi giaûi. Phaùp voâ ngaïi giaûi, nghóa voâ ngaïi giaûi cöùu caùnh, phaùp voâ ngaïi giaûi cöùu caùnh, cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, bôûi vì bieåu hieän trí kieán cuûa mình khoâng coù gì laàm laãn loän xoän, nghóa laø naáu trí kieán coù söï laàm laãn loän xoän, thì luaän do mình soaïn ra ñoù cuõng coøn laàm laãn, loän xoän, khoâng theå naøo thieát laäp chöông moân, phaåm luaän veà uaån, neáu trí aáy khoâng coù gì laàm laãn loän xoän, thì luaän ñaõ soaïn ra aáy cuõng khoâng laàm laãn, loän xoän, coù theå deã daøng thieát laäp chöông moân, phaåm luaän veà uaån. Toân giaû bieåu hieän trí kieán cuûa mình khoâng sai laàm gì, cho neân tröôùc phaûi thieát laäp chöông muïc, sau môùi soaïn ra moân phaàn. Hoûi: Vì sao thieát laäp chöông muïc thì tröôùc döïa vaøo ba kieát, sau ñoù cho ñeán döïa vaøo chín möôi taùm thuøy mieân? Ñaùp: Laø yù cuûa ngöôøi soaïn luaän muoán nhö vaäy. Nghóa laø ngöôøi soaïn luaän thuaän theo yù muoán cuûa mình maø soaïn ra luaän naøy, bôûi vì khoâng traùi vôùi phaùp töôùng cho neân khoâng caàn phaûi vaën hoûi. Hieáp Toân giaû noùi: “Taát caû sinh nghi ngôø cho raèng neáu tröôùc tieân noùi veà ba caên baát thieän, hoaëc thaäm chí tröôùc tieân noùi veà chín möôi taùm tuøy mieân, thì cuõng ñeàu coù nghi ngôø. Vì sao thieát laäp chöông muïc thì tröôùc phaûi döïa vaøo ba kieát? Nhöng nhöõng gì ñaõ noùi khoâng traùi vôùi phaùp töôùng, cho neân hoaëc laø tröôùc hau sau ñeàu khoâng coù gì sai laàm.”

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 46 831

Laïi coù nhöõng noùi: A tyø ñaït ma thuaän htheo töôùng ñeå caàu khoâng ñaït, khoâng caàn phaûi vaën hoûi veà thöù töï tröôùc sau cuûa vaán ñeà aáy, hoaëc coù ngöôøi noùi: Trong naøy cuõng coù theå tuøy theo neân ít nhaân duyeân ñeå giaûi thích veà thöù töï aáy. Nhöng nghóa lyù cuûa a tyø ñaït ma saâu roäng heát söùc, neáu tieáp tuïc giaûi thích veà thöù töï aáy, nhöng nghóa lyù cuûa phöùc taïp loän xoän, khoù coù theå thoï trì cho neân khoâng giaûi thích nöõa. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Trong naøy muoán hieåu baøy veà phaùp daàn daàn, taêng leân, nghóa laø tröôùc heát noùi veà ba, sau laø boán. Tieáp ñeán naêm, cho ñeán cuoái cuøng noùi laø chín möôi taùm. Laïi nöõa, bôûi vì hieån baøy caây phieàn naõo daàn daàn taêng tröôûng, cho neân tröôùc noùi veà ba thieát, cho ñeán sau cuoái noùi veà chín möôi taøm tuøy nieân. Coù sö khaùc noùi: Bôûi vì muoán hieån baøy ñoaïn tröø phieàn naõo daàn daàn chöùng ñöôïc quaû sa moân. Nghóa laø ñoaïn tröø ba kieát, chöùng thöïc ñöôïc quaû thöù nhaát, vì vaäy tröôùc tieân noùi veà ba caên baát thieän; ñoaïn tröø duïc laäu gaáp boäi, ñaït ñöôïc quaû thöù hai, ngay nôi aáy ñoaïn tröø saïch seõ, ñaït ñöôïc quaû thöù ba, cho neân noùi tieáp theo; ñoaïn tröø hai laäu coøn laïi, ñaït ñöôïc quaû thöù tö, cho neân noùi sau cuøng Boäc; öu aùch thuû thaân heä caùi… khoâng coù ñoaïn, chöùng rieâng bieät, ñeàu trôû laïi bieåu hieän roõ raøng veà ba laäu maø noùi. Vì vaäy trong naøy tröôùc laø noùi veà ba thieát, cho ñeán sau cuoái laø noùi veà chín möôi taùm tuøy mieân. Coù ba thieát, ñoù laø kieát höõu thaân kieán, kieát giôùi caám thuû vaø kieát nghi. Hoûi: Ba kieát naøy laáy gì laøm töï taùnh? Ñaùp: Laáy hai möôi moát söï vieäc ñeå laøm töï taùnh. Nghóa laø kieát höõu thaân kieán thuoäc ba

coõi do kieán khoå maø ñoaïn coù ba söï vieäc, kieát giôùi caám thuû thuoäc ba coõi do kieán khoå, ñaïo maø ñoaïn coù saùu söï vieäc, kieát nghi thuoäc ba coõi do kieán khoå, taäp dieät ñaïo maø ñoaïn coù möôøi hai söï vieäc. Hai möôi moát söï vieäc naøy laø töï taùnh cuûa ba kieát, laø baûn taùnh töï theå, töôùng phaàn cuûa ngaõ vaø chuùng sinh. Ñaõ noùi veà töï taùnh, veà nguyeân côù nay seõ noùi. Hoûi: Vì sao goïi laø kieát, kieát coù nghóa laø gì? Ñaùp: Nghóa veà raøng buoäc laø nghóa cuûa kieát, nghóa veà hôïp vôùi khoå laø nghóa cuûa kieát, nghóa veà laãn loän chaát ñoäc laø nghóa cuûa kieát. Trong naøy, nghóa veà raøng buoäc laø nghóa cuûa kieát, nghóa laø kieát töùc laø raøng buoäc. Vì sao bieát nhö vaäy? Bôûi vì nhö trong kinh noùi: "Toân giaû chaáp Ñaïi Taïng ñi ñeán nôi Toân giaû Xaù-lôïi-töû, hoûi raèng: Thöa Ñaïi Ñöùc! Laø maét heä thuoäc saéc hay laø saéc heä thuoäc maét cho ñeán yù, phaùp thì hoûi hoûi nhö vaäy? Xaù-lôïi-töû noùi: Maét khoâng thuoäc saéc saéc khoâng heä thuoäc maét, trong

naøy duïc tham thì noùi laø töï nhieân heä thuoäc cho ñeán yù phaùp cuõng laïi nhö vaäy. Nhö traâu ñen, traâu traéng cuøng neân sôïi daây ñaát nöôùc buoäc laïi, neáu coù ngöôøi hoûi raèng: Laø traâu ñen thuoäc traâu traéng, hay laø traâu traéng thuoäc traâu ñen? Caàn phaûi thaúng thaéng traû lôøi raèng: Traâu ñen khoâng buoäc traâu traéng, traâu traéng khoâng buoäc traâu ñen, trong naøy coù sôïi daây da thì noùi laø töï nhieân buoäc laïi. "Vì vaäy cho neân bieát kieát töùc laø raøng buoäc. Nghóa veà hôïp vôùi khoå laø nghóa cuûa kieát, nghóa laø kieát cuûa coõi duïc laøm cho höõu tình coõi duïc keát hôïp vôùi khoå cuûa coõi duïc chöù khoâng phaûi laø vui, kieát cuûa coõi saéc laøm cho duïc keát hôïp vôùi khoå cuûa coõi duïc chöù khoâng phaûi laø vui, kieát cuûa coõi voâ saéc laøm cho höõu tình coõi voâ saéc keát hôïp vôùi khoå cuûa coõi voâ saéc chöù khoâng phaûi laø vui. Nghóa veà laãn loän chaát ñoäc laø nghóa cuûa kieát, nghóa laø söï soáng tuyeät dieäu hôn haún va ñònh höõu laäu, nhö voâ löôïng giaûi thoaùt, thaéng xöù bieán xöù. Bôûi xem laãn phieàn naõo cho neân thaùnh giaû chaùn ngaøn lìa xa, nhö thöùc aên laãn loän chaát ñoäc, tuy laø ngon laønh tuyeät vôøi maø ngöôøi trí phaûi traùnh xa. Nhö Ñöùc theá toân noùi: "Ba kieát vónh vieãn ñoaïn tröø, chöùng quaû döï löu, ñaït ñöôïc phaùp khoâng rôi ruïng chaéc chaén höôùng ñeán boà ñeà, cuoái cuøng baûy laàn trôû ngaïi trong sinh töû, baûy, laån sinh leân coõi trôøi, baûy laàn sinh trong coõi ngöôøi, löu chuyeån qua laïi laøm thaønh giôùi haïn cuûa khoå. Hoûi: Nhö A-tyø-ñaït-ma noùi: "Taùm möôi taùm tuøy mieân vónh vieãn ñoaïn tröø, chöùng quaû döï löu" Kinh Trì duï noùi: "Ñoaïn tröø voâ löôïng khoå, chöùng quaû döï löu" Vì sao ôû ñaây noùi ba kieát vónh vieãn ñoaïn tröø, chöùng quaû döï löu? Ñaùp: Neân noùi nhö vaäy: Ñaây laø Ñöùc theá toân vì chuùng sinh ñaõ giaùo hoùa maø coù caùch noùi giaûn löôïc khaùc. Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân quaùn saùt veà tuøy mieân yù thích cuûa höõu tình ñaõ giaùo hoùa ñeå noùi ñeán phaùp quan troïng. YÙ thích nghóa laø caên thieän, tuøy nieân nghóa laø phieàn naõo. Quaùn saùt tuøy mieân vaø yù thích nhö vaäy maø noùi giaûn löôïc veà phaùp quan troïng ñeå ñoaïn tröø phieàn naõo cho hoï, phaùp ñaõ noùi phuø hôïp vôùi soá löôïng khoâng ít khoâng nhieàu, noùi ít thì khoâng theå naøo ñoaïn tröø phieàn naõo ñoaïn

tröø phieàn naõo cho hoï, noùi nhieàu thì trôû thaønh voâ duïng ñoái vôùi hoï. Ví nhö vò löông y quaùn saùt beänh tình vaø nhaân gaây beänh cuûa ngöôøi beänh, laáy thuoác trao cho ngöôøi beänh, thuoác ñaõ trao phuø hôïp vôùi soá löôïng khoâng ít khoâng nhieàu, ít thì khoâng theå naøo tröø ñöôïc beänh khoå cuûa hoï, nhieàu cuõng trôû thaønh voâ ích ñoái vôùi hoï. Laïi nöõa, phaùp quan troïng ñaõ noùi coù toùm löôït coù môû roäng toùm löôït thì nghóa laø noùi veà ba kieát vónh vieãn ñoaïn tröø. Chöùng quaû döï löu, môû roäng thì coù nghóa laø noùi veà taùm noùi veà ba kieát vónh vieãn ñoaïn tröø, chöùng quaû döï löu, môû roäng thì coù nghóa laø noùi veà taùm möôi taùm tuøy

mieân vónh vieãn ñoaïn tröø vaø noùi veà ñoaïn tröø voâ löôïng khoå, chöùng quaû döï löu. Nhö noùi toùm löôïc vaø noùi môû roäng; noùi caùc loaïi khoâng phaân bieät, noùi phaân bieät noùi toång quaùt, noùi taùch bieät noùi khoâng coù khaùc nhau noùi coù khaùc nhau, noùi khoâng bao truøm, noùi bao truøm, noùi nhanh choùng, noùi daàn daàn, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, vì ngöôøi caên taùnh nhanh nhaïy thì noùi veà ba kieát vónh vieãn ñoaïn tröø, chöùng quaû dö löu, vì ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp thì noùi veà taùm tuøy mieân vónh vieãn ñoaïn tröø vaø noùi veà ñoaïn tröø voâ löôïng khoå, chöùng quaû döï löu. Nhö vì ngöôøi caên taùnh nhanh nhaïy, ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp maø noùi, vì caùc loaïi nhö löïc cuûa nhaân, löïc cuûa duyeân, löïc beân trong, löïc beân ngoaøi, löïc töï mình tö duy, löïc ngöôøi khaùc noùi phaùp, khai môû cho ngöôøi trí maø noùi. Vì ngöôøi trí maø noùi, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, vì daãn duï höõu tình ñaõ giaùo hoùa ñang coøn heøn yeáu, bieåu hieän roõ raøng deã thöïc haønh, nhö naém tay daãn ñi, nghóa laø ngöôøi heøn yeáu sôï nhieàu coâng haïnh vì daãn duï hoï tieán leân maø ñoái vôùi nhieàu laïi noùi veà ít. Trong naøy, neân noùi ñeán thì Duï Phaät, Laät-thò-töûû ñoái vôùi nhieàu maø nghe noùi laø ít thì vaâng lôøi thöïc haønh. Nghóa laø: Coù Tyø kheo teân goïi Phaät Laät-thò-töûû, luùc Nhö Lai taïi theá, xuaát gia tu hoïc phaät phaùp. Luùc naøy, Ñöùc Phaät ñaõ ñònh hôn hai traêm naêm möôi hoïc xöù, vaøo moãi nöûa thaùng veà ñeâm, luùc noùi veà Giôùi kinh bieät giaûi thoaùt, nghe noùi: Nhöõng ngöôøi thieän nam töï yeâu quyù mình, vui vôùi Giôùi hoïc thì neân hoïc nhö vaäy! Lieàn sinh loøng yeáu heøn: Ai coù theå vaâng lôøi thöïc haønh ñaày ñuû ñoái vôùi raát nhieàu Hoïc xöù nhö vaäy? Theá laø ñi ñeán choã Ñöùc Phaät, ñaûnh leã döôùi hai chaân Ñöùc Theá Toân maø thöa raèng: Thöa Ñöùc Theá Toân! Nay con khoâng theå naøo giöõ gìn ñöôïc raát nhieàu Hoïc xöù nhö vaäy, con xin ruùt lui trôû veà nhaø tu theo nghieäp theá tuïc voán coù! Ñöùc Theá Toân thöông xoùt duøng lôøi dòu daøng traùch moùc maø gaït boû, laïi khuyeán khích noùi cho bieát raèng: Laønh thay, laønh thay! Naøy Phaät-Laät-thò-töû oâng coù theå tu hoïc ñöôïc ba Hoïc xöù hay khoâng? Ñoù laø Giôùi hoïc taêng thöôïng, Taâm hoïc taêng thöôïng vaø Tueä hoïc taêng thöôïng. Tyø kheo aáy nghe soá ít, vui möøng phaán chaán, lieàn thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Con coù theå tu hoïc ba Hoïc xöù aáy.” Luùc hoïc ba loaïi Hoïc xöù nhö vaäy, thì trôû thaønh ñaõ hoïc taát caû Hoïc xöù. Nhö vaäy Ñöùc Theá Toân neáu noùi ñeán taùm möôi taùm tuøy mieân vónh vieãn ñoaïn tröø, hoaëc noùi ñeán ñoaïn tröø voâ löôïng khoå,

chöùng quaû Döï löu, thì caùc höõu tình ñaõ giaùo hoùa seõ sinh taâm yeáu heøn: Ai coù theå nhoå ñöôïc taùm möôi taùm loaïi caây phieàn naõo to lôùn naøy? Ai coù theå vöôït qua taùm möôi taùm doøng soâng phieàn naõo to lôùn naøy? Ai coù theå taùt caïn taùm möôi

taùm bieån phieàn naõo roäng lôùn naøy? Ai coù theå ñaäp naùt taùm möôi taùm hoøn nuùi phieàn naõo to lôùn naøy? Ai coù theå tu ñöôïc taùm möôi taùm phaùp ñoái trò vôùi phieàn naõo to lôùn naøy? Bôûi vì Ñöùc Theá Toân noùi veà ba kieát vónh vieãn ñoaïn tröø - chöùng quaû Döï löu, cho neân Tyø kheo aáy nghe noùi soá ít maø hoan hyû phaán chaán, lieàn chòu khoù tu hoïc ñeå ñoái trò ba kieát. Luùc ñoaïn tröø ba kieát thì caùc phaùp do kieán maø ñoaïn ñeàu ñöôïc ñoaïn tröø vónh vieãn, bôûi vì cuøng chung phaùp ñoái trò. Laïi nöõa, bôûi vì Ñöùc Theá Toân ñoái vôùi vaán ñeà naøy maø noùi ñeán söï vieäc thuø thaéng, nghóa laø trong caùc phieàn naõo do kieán maø ñoaïn thì ba kieát laø thuø thaéng nhaát. Vì vaäy, toân giaû Dieäu AÂm noùi raèng: “ÔÛ trong caùc phieàn naõo do kieán maø ñoaïn thì ba kieát laø thuø thaéng nhaát, coøn laïi ñeàu thuoäc veà ba kieát naøy, nhö bôûi vì kieán chaáp maø sinh khôûi than-saân-maïn…” Laïi nöõa, bôûi vì Ñöùc Theá Toân ñoái vôùi vaán ñeà naøy maø noùi laø ñöùng ñaàu, nghóa laø ba kieát naøy laø ñöùng ñaàu caùc phieàn naõo do kieán maø ñoaïn, nhö vò töôùng duõng maõnh thöôøng ôû phía tröôùc ñoaøn quaân, döïa vaøo theá löïc naøy maø caùc phieàn naõo do kieán maø ñoaïn luoân sinh tröôûng khoù coù theå cheá phuïc ñöôïc. Laïi nöõa, bôûi vì Ñöùc Theá Toân ñoái vôùi vaán ñeà naøy maø noùi laø coâng ñöùc thuø thaéng vaø keû thuø maïnh hôn haún, coâng ñöùc thuø thaéng nghóa laø quaû Döï löu, keû thuø maïnh hôn haún nghóa laø ba kieát naøy. Laïi nöõa, bôûi vì Ñöùc Theá Toân noùi ñeán vaán ñeà naøy maø noùi veà phaùp chöôùng ngaïi gaàn cuûa ba Tam-ma-ñòa, nghóa laø Höõu thaân kieán thì chöôùng ngaïi gaàn cuûa Khoâng, Giôùi caám thuû laø chöôùng ngaïi gaàn cuûa Voâ nguyeän, Nghi laø chöôùng ngaïi gaàn cuûa Voâ töôùng. Laïi nöõa, bôûi vì ba kieát nhö vaäy gaàn vôùi kieán ñaïo maø thöôøng xuyeân hieän haønh, nhö chöông Taïp Uaån noùi: Nhaãn taùc yù giöõ gìn kieán-nghi khoâng hieän haønh, giaû söû hieän haønh maø khoâng nhaän bieát, bôûi vì phieàn naõo vi ñeá maø giaùc tueä laïi keùm, kieán nghóa laø Höõu thaân kieán vaø Giôùi caám thuû, nghi töùc laø Nghi. Laïi nöõa, bôûi vì ba kieát naøy khoù ñoaïn tröø- khoù phaù boû-khoù coù theå vuôït qua, cho neân chæ noùi ñeán ba kieát. Laïi nöõa, bôûi vì ba kieát naøy gaây ra raát nhieàu sai laàm, taêng maïnh vaø kieân coá, cho neân chæ noùi ñeán ba kieát. Nghóa laø kieát Höõu thaân kieán laø caên baûn cuûa saùu möôi hai loaïi kieán chaáp, caùc loaïi kieán chaáp laø caên baûn cuûa caùc phieàn naõo khaùc, caùc phieàn naõo khaùc laø caên baûn cuûa nghieäp, caùc nghieäp laø caên baûn cuûa quaû dò thuïc, döïa vaøo quaû dò thuïc maø taát caû phaùp thieän-baát thieän- voâ lyù ñeàu sinh tröôûng; kieát Giôùi caám thuû coù theå phaùt khôûi caùc loaïi khoå haïnh voâ nghóa; kieát Nghi coù theå khieán cho Höõu tình veà thôøi gian tröôùc- nghi veà thôøi gian sau-nghi veà thôøi gian tröôùc sau, ôû trong loøng phaân vaân ñaây laø vaät gì, vaät naøy laø theá naøo, caùi gì laø hieän coù, caùi gì laø seõ coù, höõu tình nhö vaäy sinh töø nôi naøo ñeán vaø cheát seõ

ñi veà nôi naøo?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 46 836

Laïi nöõa, ba kieát nhö vaäy ñaõ ñoaïn-ñaõ bieát taát caû, cho ñeán A-la-haùn haõy coøn chuyeån bieán töông töï, nghóa laø kieát Höõu thaân kieán vaøo luùc khoå loaïi trí nhaãn ñaõ ñoaïn-ñaõ bieát taát caû, thì caùc A-la-haùn haõy coøn chuyeån bieán töông töï, daáy leân noùi nhö vaäy: Baùt cuûa mình, y cuûa mình, baïn ñoàng truù cuûa mình, ñeä töû cuûa mình, phoøng oác cuûa mình, vaät duïng tieàn baïc cuûa mình, ôû trong Voâ ngaõ maø noùi laø coù Ngaõ, kieát Giôùi caám thuû vaøo luùc Ñaïo loaïi trí nhaãn ñaõ ñoaïn-ñaõ bieát taát caû thì caùc A-la-haùn haõy coøn chuyeån bieán töông töï, nhö röûa tay chaân, ôû choán A-luyeän-nhaõ, chæ caát giöõ ba y, thöôøng thöïc haønh khaát thöïc, cho ñeán thoï trì ñaày ñuû coâng ñöùc cuûa möôøi hai haïnh Ñaàu-ñaø, noùi laø ñöôïc thanh tònh. Ñaõ töøng nghe toân giaû Loä-ma-thöôïng-kyø-ca, tuy laø A-la-haùn maø taém goäi haøng ngaøy cho laø ñöôïc thanh tònh, loaïi ngöôøi naøy raát nhieàu. Kieát Nghi vaøo luùc Ñaïo loaïi trí nhaãn ñaõ ñoaïn-ñaõ bieát taát caû, nhöng caùc A-la-haùn haõy coøn chuyeån bieán töông töï, nghóa laø A-la-haùn töø xa troâng thaáy vaät döïng ñöùng thì sinh taâm phaân vaân: Coïc goã hay laø con ngöôøi, la nam hay laø nöõ? Neáu gaëp hai ngaõ ñöôøng thì cuõng hoaøi nghi do döï: Ñaây laø ñöôøng thaúng hay khoâng phaûi laø ñöôøng thaúng? Troâng thaáy hai boä y baùt cuõng hoaøi nghi do döï: laø cuûa mình coù hay laø cuûa ngöôøi khaùc coù? Taát caû ñeàu nhö vaäy. Laïi nöõa, caùc Sö Du-giaøø laáy vieäc ñoaïn töø ba kieát laøm söï vieäc ñöùng ñaàu cuûa söï tu taäp, bôûi vì cuoái cuøng chöùng caùc Traïch dieät cuûa taát caû caùc kieát do kieán maø ñoaïn. Laïi nöõa, caùc Sö Du-giaø laáy vieäc ñoaïn töø ba kieát laøm söï vieäc ñöùng ñaàu cuûa söï tu taäp, bôûi vì cuoái cuøng hieåu roõ caùc Traïch dieät cuûa taát caû caùc kieát do kieán maø ñoaïn. Laïi nöõa, ba kieát nhö vaäy laø thuaän phaàn döôùi bôûi vì goàm chung ba coõi; tham duïc-saân nhueá tuy laø thuaän phaàn döôùi maø khoâng goàm chung ba coõi; bieân chaáp kieán-taø kieán-kieán thuû-maïn-voâ minh... tuy goàm chung ba coõi, nhöng khoâng phaûi laø thuaän phaàn döôùi, cho neân khoâng noùi ñoaïn töø. Laïi nöõa, trong baûy tuøy mieân maø caùc quaû döï löu ñaõ vónh vieãn ñoaïn töø, thì trong naøy noùi ñeán ñieàu aáy. Nghóa laø quaû Döï löu ñaõ vónh ñoaïn töø hai loaïi trong baûy tuøy mieân, ñoù laø kieán vaø nghi. Kieán coù hai loaïi, ñoù laø duyeân sai bieät giöõa ñòa mình vaø ñòa khaùc, trong ñoù ñeàu noùi ñeán neân loaïi ñöùng ñaàu. Laïi nöõa, ôû trong chín kieát maø caùc quaû Döï löu ñaõ vónh vieãn ñoaïn töø, thì trong naøy noùi ñeán ñieàu aáy. Nghóa laø quaû döï löu ñaõ ñoaïn töø ba kieát ôû trong chín kieát, ñoù laø kieán-thuû vaø nghi. Vì vaäy, Toân giaû Dieäu AÂm noùi raèng: “Kinh naøy neân noùi vónh vieãn ñoaïn töø ba kieát-chöùng quaû Döï löu, ñoù laø kieán-thuû vaø nghi”. Laïi nöõa, trong möôøi tuøy mieân maø caùc quaû Döï löu ñaõ vónh vieãn ñoaïn töø, thì trong naøy noùi ñeán ñieàu aáy. Möôøi tuøy mieân nghóa laø naêm

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 46 837

kieán vaø nghi-tham-saân-maïn-si. Döï löu ñaõ ñoaïn tröø vónh vieãn saùu loaïi ôû trong möôøi tuøy mieân naøy, ñoù laø naêm kieán vaø nghi. Trong naøy chæ noùi vónh vieãn ñoaïn tröø ba kieát chöù khoâng noùi laø saùu, bôûi vì chæ noùi ñeán chuyeån bieán, nghóa laø trong saùu loaïi naøy thì Höõu thaân kieán laø chuyeån bieán-Bieân chaáp kieán laø tuøy chuyeån, Giôùi caám thuû laø chuyeån bieán-kieán thuû laø tuøy chuyeån, Nghi laø chuyeån bieán-Taø kieán laø tuøy chuyeån. Ñaõ noùi ñeán chuyeån bieán thì neân bieát laø cuõng noùi veà tuøy chuyeån, cho neân chæ noùi laø vónh vieãn ñoaïn tröø ba kieát. Laïi nöõa, bôûi vì kinh naøy chæ toùm löôïc veà moân loaïi-taàng baäc hieän coù, nghóa laø trong caùc phaàn naõo do kieán maø ñoaïn, coù loaïi chæ thuoäc veà neân boä, coù loaïi goàm chung hai boä, coù loaïi goàm chung boán boä. Neáu noùi höõu thaân kieán, thì neân bieát laø noùi toång quaùt chæ thuoäc veà neân boä. Neáu noùi giôùi caám thuû, thì neân bieát laø noùi toång quaùt goàm chung hai boä, tuy laø khoâng coù tuøy mieân naøo khaùc goàm chung hai boä, nhöng Giôùi caám thuû thì goïi laø goàm chung hai boä, hoaëc laïi noùi laø noù töông öùng cuøng coù. Neáu noùi nghi, thì neân bieát laø noùi toång quaùt goàm chung boán boä, laïi nöõa, kieát do kieán maø ñoaïn, coù loaïi laø bieán haønh cuûa giôùi mình, coù loaïi laø bieán haønh cuûa giôùi khaùc. Neáu noùi höõu thaân kieán, thì neân bieát laø noùi toång quaùt veà bieán haønh cuûa giôùi mình, neáu noùi giôùi caám thuû vaø Nghi, thì neân bieát laø noùi toång quaùt veà bieán haønh cuûa giôùi khaùc. Hoûi: vì sao bieán haønh cuûa giôùi mình chæ noùi ñeán neân kieát, bieán haønh cuûa giôùi khaùc thì noùi ñeán hai kieát? Ñaùp: Bôûi vì bieán haønh cuûa giôùi khaùc goàm caû duyeân höõu laäu vaø duyeân voâ laäu. Neáu noùi giôùi giôùi caám thuû, thì neân bieát laø noùi toång quaùt veà kieát duyeân höõu laäu, neáu noùi Nghi, thì neân bieát laø noùi toång quaùt veà kieát duyeân voâ laäu. Nhö bieán haønh cuûa giôùi mình vaø bieán haønh cuûa giôùi khaùc, caùc bieán haønh cuûa ñòa mình vaø bieán haønh cuûa ñòa khaùc, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, kieát do kieán maø ñoaïn, coù loaïi laø duyeân höõu laäu, coù loaïi laø duyeân voâ laäu. Neáu noùi Höõu thaân kieán vaø giôùi caám thuû, thì neân bieát laø noùi toång quaùt veà kieát duyeân höõu laäu, neáu noùi Nghi thì neân bieát laø noùi toång quaùt veà kieát duyeân voâ laäu. Hoûi: Vì sao noùi hai kieát duyeân höõu laäu, maø kieát duyeân voâ laäu chæ noùi laø neân? Ñaùp: Kieát duyeân höõu laäu coù loaïi laø duyeân vôùi giôùi mình-ñòa mình, coù loaïi laø duyeân vôùi giôùi khaùc-ñòa khaùc. Neáu noùi Höõu thaân kieán, thì neân bieát laø noùi toång quaùt veà duyeân vôùi giôùi mình-ñòa mình, neáu noùi Giôùi caám thuû, thì neân bieát laø noùi toång quaùt veà duyeân vôùi giôùi khaùc-ñòa khaùc. Nhö duyeân höõu laäu vaø duyeân voâ laäu, ñoái vôùi duyeân höõu tranh-duyeân

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 46 838

voâ tranh-duyeân theá gian-duyeân xuaát theá gian, duyeân coù vò cuûa aùi-duyeân khoâng coù vò cuûa aùi, duyeân döïa vaøo ñam meâ-duyeân döïa vaøo xuaát ly, duyeân rôi vaøo giôùi-duyeân khoâng rôøi vaøo giôùi, duyeân thuaän vôùi kieát-duyeân khoâng thuaän vôùi kieát, duyeân thuaän vôùi thuû-duyeân khoâng thuaän vôùi thuû, duyeân thuaän vôùi trieàn-duyeân khoâng thuaän vôùi trieàn neân bieát

cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, kieát do kieán maø ñoaïn, coù loaïi duyeân höõu vi, coù loaïi duyeân voâ vi, neáu noùi Höõu thuaän kieán vaø Giôùi caám thuû, thì neân bieát laø noùi toång quaùt veà kieát duyeân höõu vi, neáu noùi Nghi, thì neân bieát laø noùi toång quaùt veà kieát duyeân voâ vi. Kieát duyeân höõu vi noùi laø hai, thì nguyeân côù nhö tröôùc ñaõ noùi, neân bieát. Nhö duyeân höõu vi vaø duyeân voâ vi, ñoái vôùi duyeân vaøo thöôøng-duyeân vaøo voâ thöôøng, duyeân haèng thöôøng-duyeân khoâng phaûi haèng thöôøng, duyeân coù bieán dò-duyeân khoâng coù bieán dò, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, kieát do kieán maø ñoaïn, coù loaïi laø taùnh thuoäc kieán, coù loaïi khoâng phaûi laø taùnh thuoäc kieán. Neáu noùi höõu thaân kieán vaø Giôùi caám thuû, thì neân bieát laø noùi toång quaùt veà kieán coù taùnh thuoäc kieán, neáu noùi Nghi, thì neân bieát laø noùi toång quaùt veà kieát khoâng phaûi laø taùnh thuoäc kieán. Kieát coù taùnh thuoäc kieán noùi laø hai, thì nguyeân côù nhö tröôùc ñaõ noùi, neân bieát. Nhö taùnh thuoäc kieán vaø khoâng phaûi laø taùnh thuoäc kieán, ñoái vôùi taùnh nhìn xem-khoâng phaûi laø taùnh nhìn xem, taùnh suy xeùt tìm toøi-khoâng phaûi laø taùnh suy xeùt tìm toøi, taùnh thích tìm kieám-khoâng phaûi laø taùnh thích tìm kieám, taùnh thích quay trôû laïi-khoâng phaûi laø taùnh thích quay trôû laïi, taùnh chaáp chaëc-taùnh khoâng chaáp chaëc, taùnh thöôøng giöõ laáy caûnh-taùnh khoâng thöôøng giöõ laáy caûnh, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, kieát do kieán maø ñoaïn, coù loaïi laø baát thieän, coù loaïi laø voâ kyù. Neáu noùi Giôùi caám thuû vaø Nghi, thì neân bieát laø noùi toång quaùt veà caùc kieát baát thieän, neáu noùi höõu thaân kieán, thì neân bieát laø noùi toång quaùt veà caùc kieát voâ kyù. Caùc kieát baát thieän noùi laø hai, thì nguyeân côù nhö tröôùc ñaõ noùi, neân bieát. Nhö baát thieän vaø voâ kyù, ñoái vôùi coù dò thuïc vaø khoâng coù dò thuïc, cam hai quaû-cam neân quaû, töông öùng vôùi voâ taøm-voâ quyù, khoâng töông öùng vôùi voâ taøm, voâ quyù, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, kieát do kieán maø ñoaïn, coù loaïi laø haønh töôùng vui möøng chuyeån, coù loaïi laø haønh töôùng lo buoàn chuyeån. Neáu noùi höõu thaân kieán vaø giôùi caám thuû, thì neân bieát laø noùi toång quaùt veà haønh töôùng vui möøng chuyeån, neáu noùi Nghi, neân bieát laø noùi toång quaùt veà haønh töôùng lo buoàn chuyeån. Haønh töôùng vui möøng chuyeån noùi laø hai, thì nguyeân côù nhö tröôùc ñaõ noùi, neân bieát.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 46 839

Laïi nöõa, ba kieát nhö vaäy laøm trôû ngaïi cho ba uaån thanh tònh, cho neân chæ noùi ñeán ba kieát. Nghóa laø Höõu thaân kieám laøm trôû ngaïi cho giôùi uaån thanh thònh, coù ngöôøi noùi: Laøm trôû ngaïi cho ñònh uaån thanh tònh. Giôùi caám thuû laøm trôû ngaïi cho ñònh uaån thanh tònh. Coù ngöôøi noùi: Laøm trôû ngaïi cho Giôùi uaån thanh tònh. Nghi laøm trôû ngaïi cho tueä uaån thanh tònh. Nhö laøm trôû ngaïi cho ba uaån thanh tònh, ñoái vôùi trôû ngaïi cho ba hoïc-ba tu-ba thanh tònh, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, ba kieát nhö vaäy laøm trôû ngaïi cho taùm chi Thaùnh ñaïo, cho neân chæ noùi ñeán ba kieát. Nghóa laø Höõu thaân kieán laøm trôû ngaïi cho chaùnh ngöõa-chaùnh nghieäp-chaùnh maïng. Coù ngöôøi noùi: laøm trôû ngaïi cho chaùnh nieäm-chaùnh ñònh. Giôùi caám thuû laøm trôû ngaïi cho chaùnh nieäm-chaùnh ñònh, coù ngöôøi noùi, laøm trôû ngaïi cho chaùnh ngöõ-chaùnh

nghieäp-chaùnh maïng. Nghi laøm trôû ngaïi cho chaùnh kieán-chaùnh tö duy-chaùnh tinh tieán. Laïi nöõa, muoán laøm cho ngöôøi nghi coù ñöôïc quyeát ñònh roõ raøng, cho neân noùi quaû döï löu vónh vieãn ñoaïn tröø ba kieát. Nghóa laø theá gian nghi ngôø, ngöôøi ñaõ ñaït ñöôïc quaû thaùnh maø haõy coøn chaáp coù ngaõ, haõy coøn chaáp laønh-döõ, haõy coøn oâm loøng nghi hoaëc. Vì vaäy, Ñöùc Theá Toân noùi: Vónh vieãn ñoaïn tröø ba kieát naøy-chöùng quaû döï löu bôûi vì quaû döï löu laø quaû thaùnh ñaàu tieân. Hoûi: Vì laàn ñaàu ñaéc ñaïo cho neân goïi laø döï löu, hay laø laàn ñaàu ñaéc quaû cho neân goïi laø döï löu? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Caû hai ñeàu coù sai laàm, bôûi vì neáu laàn ñaàu ñaéc ñaïo cho neân goïi laø döï löu, thì thaùnh thöù taùm phaûi goïi laø döï löu, thaùnh thöù taùm thì goïi Tuøy tín haønh vaø tuøy theo phaùp haønh, thuaän theo soá hôn haún laø thöù taùm, bôûi vì thaùnh thöù taùm ñaéc ñaïo voâ laäu laàn ñaàu tieân, neáu laàn ñaàu ñaéc quaû cho neân goïi laø döï löu, thì ngöôøi lìa nhieãm duïc gaáp boäi vaø ngöôøi hoaøn toaøn lìa nhieãm duïc, tieán vaøo chaùnh taùnh hy sinh ñeán phaàn vò ñaïo loaïi trí phaûi goïi laø döï löu, bôûi vì luùc baáy giôø chöùng ñöôïc quaû ñaàu tieân trong boán quaû thaùnh? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Bôûi vì laàn ñaàu ñaéc ñaïo cho neân goïi laø döï löu. Hoûi: Thaùnh giaû thöù taùm neân goïi laø döï löu chaêng? Ñaùp: Neáu laàn ñaàu ñaéc ñaïo coù ñuû duyeân cuûa Ñaïo trí thì môùi goïi laø döï löu, Thaùnh giaû thöù taùm tuy laàn ñaàu ñaéc ñaïo maø chöa ñaày ñuû ñöôïc duyeân cuûa ñaïo trí, cho neân khoâng goïi laø döï löu. Laïi nöõa neáu laàn ñaàu ñaéc ñaïo laø ñaïo do tu ñaïo-quaû ñaïo cuûa ñaïo loaïi trí thaâu nhieáp, thì môùi goïi laø döï löu, Thaùnh giaû thöù taùm thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu laàn ñaàu ñaéc ñaïo coù ñuû ba duyeân thì môùi goïi laø döï löu: 1. Xaû boû ñaïo ñaõ ñaït ñöôïc.

2. ñaït ñöôïc ñaïo chöa ñaït ñöôïc. 3. Ñaït ñöôïc neân vò ñoaïn tröø ñöôïc kieát. Xaû boû ñaïo ñaõ ñaït ñöôïc, nghóa laø xaû boû kieán ñaïo. Ñaït ñöôïc ñaïo chöa ñaït ñöôïc, nghóa laø ñaït ñöôïc tu ñaïo. Ñaït ñöôïc neân vò ñoaïn tröø ñöôïc kieát, nghóa laø ñaït ñöôïc neân vò ñoaïn tröø kieát do kieán maø ñoaïn thuoäc ba coõi. Thaùnh thöù taùm thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu laàn ñaàu ñaéc ñaïo coù ñuû naêm duyeân, thì môùi goïi laø döï löu: 1. Xaû boû ñaïo ñaõ ñaït ñöôïc. 2. Ñaït ñöôïc ñaïo chöa ñaït ñöôïc. 3. Ñaït ñöôïc neân vò ñoaïn tröø ñöôïc kieát. 4. Nhanh choùng ñaït ñöôïc taùm trí. 5. Trong neân luùc tu möôøi saùu haønh töôùng, thaùnh thöù taùm thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu laàn ñaàu ñaéc ñaïo ñaõ ñoaïn tröø taát caû kieát do kieán maø ñoaïn, khoâng coøn phieàn naõo-hoaëc kieán-taø chaùnh do Nhaãn maø ñoaïn, thì môùi goïi laø döï löu. Thaùnh thöù taùm thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu laàn ñaàu ñaéc ñaïo maø coù theå coøn sinh töû, thì môùi goïi laø döï löu. Thaùnh thöù taùm thì khoâng nhö vaäy, coù sö khaùc bieät noùi: Bôûi vì laàn ñaàu ñaéc ñaïo quaû cho neân goïi laø döï löu. Hoûi: Ngöôøi lìa nhieãm duïc gaáp boäi vaø ngöôøi hoaøn toaøn lìa nhieãm duïc, tieán vaøo chaùnh taùnh ly sinh ñeán phaàn vi ñaïo loaïi trí phaûi goïi laø döï löu chaêng? Ñaùp: Neáu laàn ñaàu ñaéc quaû, laø daàn daàn chöù khoâng phaûi laø vöôït qua, thì môùi goïi laø döï löu, coøn laïi thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu laàn ñaàu ñaéc quaû, chöùng ñöôïc giaûi thoaùt thöù nhaát, laø laàn ñaàu ñaït

ñöôïc vöôït qua, truù trong quaû thöù nhaát, thì môùi goïi laø döï löu, coøn laïi thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu laàn ñaàu ñaéc quaû, tröôùc kia chöa duøng ñaïo theá tuïc ñeå chöùng ñoaïn saùu phaåm phaùp cuûa coõi duïc, hoaëc laø ñoaïn chín phaåm maø ñaéc quaû thì môùi goïi laø döï löu, coøn laïi thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu laàn ñaàu ñaéc quaû, laø quaû ñaàu tieân trong boán quaû, thì môùi goïi laø döï löu, coøn laïi thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu laàn ñaàu ñaéc quaû, laø quaû ñaàu tieân trong boán höôùng-boán quaû, thì môùi goïi laø döï löu, coøn laïi thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu laàn ñaàu ñaéc quaû, laø quaû ñaàu tieân trong boán caëp taùm leû (töù song baùt chích) cuûa Boå-ñaëc-giaø-la, thì môùi goïi laø döï löu, coøn laïi thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu laàn ñaàu ñaéc quaû, ñòa-ñaïo ñeàu chaéc chaén, thì môùi goïi laø döï löu, nghóa laø quaû Nhaát lai thì ñòa tuy nhaát ñònh maø ñaïo khoâng nhaát ñònh, bôûi vì ñaïo höõu laäu-voâ laäu ñeàu coù theå ñaït ñöôïc, quaû Baát hoaøn thì ñòa vaø ñaïo ñeàu khoâng nhaát ñònh, bôûi vì döïa vaøo ñaïo höõu laäu-voâ laäu cuûa saùu ñòa ñeàu coù theå ñaït ñöôïc, quaû A-la-haùn thì ñaïo tuy nhaát ñònh maø

ñòa khoâng nhaát ñònh, bôûi vì döïa vaøo chín ñòa ñeàu coù theå ñaït ñöôïc, quaû döï löu thì ñòa vaø ñaïo ñeàu nhaát ñònh, bôûi vì chæ döïa vaøo vò trí chí ñònh maø ñaït ñöôïc ñaïo voâ laäu. Laïi coù ngöôøi noùi: khoâng vì laàn ñaàu ñaéc ñaïo maø goïi laø döï löu, cuõng khoâng vì laàn ñaàu ñaéc quaû maø goïi laø döï löu, nhöng bôûi vì thaønh töï quaû döï löu cho neân goïi laø döï löu, vì teân goïi cuûa Boå-ñaëc-giaø-la laø döïa vaøo phaùp maø laäp ra, nhö bô-daàu-bình-thuoác-nöôùc... Hoûi: Vì nghóa gì maø goïi laø döï löu? Ñaùp: Löu nghóa laø Thaùnh ñaïo, Döï nghóa laø böôùc vaøo, ngöôøi aáy böôùc vaøo Thaùnh ñaïo cho neân goïi laø döï löu. Hoûi: Nhaát lai-baát hoaøn vaø A-la-haùn cuõng böôùc vaøo Thaùnh ñaïo, phaûi goïi laø döï löu hay sao? Ñaùp: Neáu döïa vaøo nghóa naøy thì cuõng khoâng ngaên caûn neân goïi aáy, nhöng quaû döï löu laø ñaàu tieân cho neân nhaän laáy teân goïi aáy, nhöõng quaû khaùc döïa vaøo ñöùc rieâng bieät cho neân laïi thieát laäp teân goïi khaùc. Hoûi: Nhaát lai- Baát hoaøn vaø A-la-haùn cuõng ñöôïc phaùp khoâng ñoïa, taïi sao chæ noùi laø quaû döï löu ñaït ñöôïc phaùp khoâng ñoïa? Ñaùp: Cuõng caàn phaûi noùi nhöõng quaû khaùc maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát kinh naøy laø coù caùch noùi khaùc. Laïi nöõa, caùc quaû ñeàu coù nghóa hôn haún vaø nghóa hieån baøy, nghóa laø quaû döï löu hôn haún veà phaùp khoâng ñoïa, hieån baøy veà phaùp khoâng ñoïa, cho neân noùi laø khoâng ñoïa, bôûi vì khoâng rôi vaøo neûo aùc, quaû Nhaát lai hôn haún veà phaùp Nhaát lai, hieån baøy veà phaùp nhaát lai, cho neân noùi laø nhaát lai, bôûi vì chæ coù neân laàn qua laïi sinh töû, quaû baát hoaøn hôn haún veà phaùp baát hoaøn, hieån baøy veà phaùp baát hoaøn, cho neân noùi laø baát hoaøn, bôûi vì khoâng trôû laïi coõi duïc, quaû A-la-haùn hôn haún veà phaùp voâ sinh, hieån baøy veà phaùp voâ sinh, cho neân noùi laø voâ sinh, bôûi vì khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau. Vì vaäy, chæ rieâng quaû döï löu noùi laø khoâng ñoïa. Hoûi: Dò sinh cuõng coù ñaït ñöôïc phaùp khoâng ñoïa, vì sao ôû ñaây khoâng noùi ñeán dò sinh? Ñaùp: Neân noùi maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát nghóa naøy coù khaùc. Laïi nöõa, bôûi vì dò sinh laø

khoâng nhaát ñònh, nghóa laø caùc dò sinh ñoái vôùi phaùp khoâng ñoïa coù ngöôøi ñaït ñöôïc-coù ngöôøi khoâng ñaït ñöôïc, nhöõng ngöôøi döï löu thì nhaát ñònh ñaït ñöôïc phaùp khoâng ñoïa, cho neân chæ noùi ñeán döï löu. Ñònh nghóa laø truù trong chaùnh ñònh tu, nhöõng ngöôøi döï löu nhaát ñònh nhaäp Nieát-baøn cho neân noùi laø ñònh, bôûi vì duyeân ñaõ bieán ñoåi, gioáng nhö ñoà vaät chöa nung, töø treân ba taàng gaùc cao neùm xuoáng ñaát, trong thôøi gian chöa ñeán maët ñaát, tuy noùi laø chöa vôõ naùt, maø chaéc chaén seõ vôõ naùt,

cho neân cuõng goïi laø vôõ naùt. Höôùng ñeán Boà-ñeà thì taän trí -voâ sinh trí goïi laø Boà-ñeà. Luùc aáy ñoái vôùi Boà-ñeà phaùt nguyeän-vui thích coù theå chòu ñöôïc, cung kính-toân troïng- yeâu quyù-ham muoán tuøy thuaän höôùng ñeán, saép ñeán goïi laø höôùng veà. Cuoái cuøng baûy laàn trôû laïi trong sinh töû, nghóa laø chæ nhaän laáy baûy laàn sinh töû. Hoûi: Caàn phaûi noùi laø möôøi boán höõu, hoaëc laø hai möôi taùm höõu, neáu ôû ñaây chæ döïa vaøo höõu voán coù maø noùi, thì phaûi noùi laø möôøi boán höõu, bôûi vì trong loaøi ngöôøi, treân coõi trôøi ñeàu coù baûy höõu, neáu döïa vaøo höõu trong höõu voán coù maø noùi, thì phaûi laø hai möôi taùm höõu, bôûi vì trôøi-ngöôøi ñeàu coù möôøi boán höõu, ñoù laø baûy baûn höõu vaø baûy trung höõu taïi sao chæ noùi laø cuoái cuøng baûy laàn trôû laïi trong sinh töû? Ñaùp: Nhö vaäy coù baûy laàn, khoâng vöôït qua baûy, cho neân noùi laø cao nhaát baûy laàn trôû laïi trong sinh töû, nghóa laø trôøi vaø ngöôøi thì baûn höõu, trung höõu ñeàu coù baûy. Nhö kinh khaùc noùi: “Ñöùc Phaät chuyeån phaùp luaân, boán ñeá ba laàn chuyeån laø möôøi hai haønh töôùng” khoâng phaûi laø chæ coù ba laàn chuyeån möôøi hai haønh töôùng, maø neân noùi laø hai laàn chuyeån-boán möôi taùm haønh töôùng, nghóa laø ñoái vôùi boán ñeá ñeàu coù ba laàn chuyeån, möôøi hai haønh töôùng, cho neân noùi nhö vaäy. Kinh khaùc cuõng noùi: “Coù baûy xöù thieän vaø ba nghóa quaùn, nhanh choùng ôû trong Tyø-naïi-da Thaùnh phaùp, coù naêng löïc tröø heát caùc laäu”. Khoâng neân noùi laø chæ coù baûy xöù thieän, ñieàu aáy phaûi noùi laø coù ba möôi laêm xöù thieän, hoaëc laø voâ löôïng xöù thieän. Bôûi vì khoâng vöôït qua baûy cho neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy, nghóa laø ñoái vôùi naêm uaån, hoaëc laø ñoái vôùi phaùp khaùc, moãi neân loaïi ñeàu coù baûy xöù thieän, ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Laïi kinh khaùc noùi: “Naøy Tyø kheo! Nay ta seõ noùi veà hai phaùp, hai coù nghóa laø nhaãn vaø saéc, cho ñeán yù vaø phaùp”. Kinh aáy khoâng phaûi laø noùi veà hai, maø phaûi noùi laø coù möôøi hai, bôûi vì khoâng vöôït qua hai cho neân noùi laø hai phaùp, ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Hoûi: Vì sao döï löu chæ traûi qua baûy laàn löu chuyeån qua laïi trong sinh töû chöù khoâng theâm-khoâng bôùt. Ñaùp: Hieáp Toân giaû noùi: “Hoaëc laø theâm hay bôùt cuõng ñeàu sinh ra nghi ngôõ, chæ nhaän chòu baûy laàn trôû laïi trong sinh töû, bôûi vì khoâng traùi vôùi phaùp töôùng cho neân khoâng caàn phaûi vaën hoûi”. Laïi nöõa, nhaân dò thuïc aáy chæ coù nhö vaäy maø caûm thaáy quaû dò thuïc theo theå löïc hieän coù. Laïi nöõa, vì nghieäp löïc aáy cho neân coù theå nhaän laáy baûy laàn sinh töû, vì löïc cuûa thaùnh ñaïo cho neân khoâng ñeán laàn thöù taùm,

nhö ñi baûy böôùc maø bò raén ñoäc caén, vì söùc cuûa ñaïi chuûng cho neân coù theå ñi baûy böôùc, vì theá löïc cuûa chaát ñoäc cho neân khoâng ñeán böôùc thöù taùm. Laïi nöõa, neáu nhaän laáy laàn sinh töû, thì ñôøi thöù taùm kia seõ khoâng coù thaùnh ñaïo, thaùnh ñaïo laø phaùp voán nhö vaäy khoâng döïa vaøo thaân thöù taùm cuûa coõi duïc, ñôøi thöù taùm kia neáu khoâng coù thaùnh ñaïo, thì thuaän theo thaáy ñeá roài trôû laïi khoâng thaáy ñeá, ñaït ñöôïc thaùnh quaû roài trôû laïi khoâng ñaït ñöôïc quaû, tieán vaøo hieän quaùn roài trôû laïi khoâng hieän quaùn, thaønh thaùnh giaû roài trôû laïi laøm dò sinh, ñöøng phaùt sinh sai laàm naøy, cho neân chæ coù baûy laàn sinh töû. Laïi nöõa, neáu nhaän laáy taùm laàn sinh töû thì vöôït qua ba ñôøi, vöôït qua phaùp Tyø-naïi-da cuûa haèng haø sa ÖÙng Chaùnh Ñaúng Giaùc, thì khoâng phaûi laø quyeán thuoäc beân trong cuûa Nhö lai, nhö vöôït qua baûy doøng hoï thì khoâng goïi laø ruoät thòt. Laïi nöõa, luùc nhaãn Taêng Thöôïng ñaõ tröø boû baûy laàn sinh trong loaøi trôøi-ngöôøi cuûa coõi duïc, ôû coõi saéc-voâ saéc coøn neân laàn sinh khaùc, ñaït ñöôïc phi traïch dieät ñoái vôùi nhöõng laàn sinh coøn laïi, neáu phaùp ñaõ ñaït ñöôïc phi traïch dieät thì chaéc chaén khoâng hieän roõ tröôùc maét, cho neân chæ coù baûy laàn sinh töû. Laïi nöõa, döï löu coù nghóa thoï sinh ñoái vôùi baûy xöù treân-döôùi cuûa coõi tuïc, baûy xöù nghóa laø coõi ngöôøi vaø saùu coõi trôøi thuoäc coõi duïc, qua laïi ôû trong aáy bôûi vì trôøi, ngöôøi ngaên caùch nhau cho neân nhaän laáy baûy laàn sinh töû. Laïi nöõa, bôûi vì chín phaåm phieàn naõo cuûa coõi duïc coù theá löïc sai bieät, cho neân döï löu nhaän laáy baûy laàn sinh töû. Laïi nöõa, döï löu ñoái vôùi baûy laàn sinh töû tu baûy giaùc chi ñöôïc vieân maõn, cho neân chæ nhaän laáy baûy laàn sinh töû. Laïi nöõa, döï löu ñoái vôùi baûy laàn sinh töû tu baûy Y ñònh-baûy loaïi Thaùnh ñaïo ñöôïc vieân maõn, cho neân chæ nhaän laáy baûy laàn sinh töû. Laïi nöõa, döï löu ñoái vôùi baûy laàn sinh töû tu ñaïo coù theå ñoái trò baûy loaïi tuøy mieân ñöôïc vieân maõn, cho neân chæ nhaän laáy baûy laàn sinh töû khoâng theâm, khoâng bôùt. Baûy laàn sinh leân coõi trôøi-baûy laàn sinh trong loaøi ngöôøi, ñaây laø döïa theo döï löu vieân maõn maø noùi. Quaû baùo (höõu) cuûa trôøi-ngöôøi ñeàu nhaän laáy baûy laàn sinh töû, nhöng coù luùc döï löu sinh trong trôøi-ngöôøi khaùc nhau, nghóa laø coù luùc trôøi baûy-ngöôøi saùu, coù luùc ngöôøi baûy-trôøi saùu, coù luùc trôøi saùu-ngöôøi naêm, coù luùc ngöôøi saùu-trôøi naêm, coù luùc trôøi naêm-ngöôøi boán, coù luùc ngöôøi naêm-trôøi boán, coù luùc trôøi boán, ngöôøi ba, coù luùc ngöôøi boán- trôøi ba, coù luùc trôøi ba-ngöôøi hai, coù luùc ngöôøi ba-trôøi hai, coù luùc trôøi hai- ngöôøi neân, coù luùc ngöôøi hai-trôøi neân. Trong naøy, taïm thôøi noùi ñeán nhieàu ñôøi nhaát, cho neân noùi döï löu ôû trong ngöôøi-trôøi ñeàu baûy laàn sinh töû. Hoûi: Döï löu vieân maõn thì ñaày ñuû baûy ôû nôi naøo, laø ôû treân coõi trôøi hay laø ôû trong loaøi ngöôøi maø nhaän laáy sinh töû laàn thöù baûy ñeå nhaäp Nieát- baøn?

Ñaùp: trong naøy coù ngöôøi noùi: Neáu döïa vaøo ñôøi naøy ñaït ñöôïc quaû döï löu, thì noùi ñôøi naøy tieán vaøo soá baûy laàn sinh töû. Ngöôøi aáy ñöa ra caùch noùi

naøy: neáu trong loaøi ngöôøi ñaït ñöôïc quaû thì treân coõi trôøi ñaày ñuû baûy laàn maø nhaäp Nieát-baøn, neáu treân coõi trôøi ñaït ñöôïc quaû thì trong loaøi ngöôøi ñaày ñuû baûy laàn maø nhaäp Nieát-baøn. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Neáu döïa vaøo ñôøi naøy ñaït ñöôïc quaû döï löu, thì khoâng noùi ñôøi naøy tieán vaøo soá baûy laàn sinh töû. Ngöôøi aáy ñöa ra caùch noùi naøy: Neáu trong loaøi ngöôøi ñaït ñöôïc quaû thì trôû laïi trong loaøi ngöôøi ñaày ñuû baûy laàn maø nhaäp Nieát-Baøn. Neân bieát raèng trong naøy, caùch noùi thöù nhaát laø phi lyù, bôûi vì trung höõu sinh ra ñaït ñöôïc quaû hoaøn toaøn laø dò sinh thaâu nhieáp, vaäy thì döï löu chæ neân noùi laø nhaän laáy hai möôi baûy höõu, maø luaän thi thieát noùi: “Ngöôøi döï löu bôûi vì löu chuyeån qua laïi trong hai möôùi taùm höõu laøm thaønh giôùi haïn cuûa khoå”. Vì vaäy khoâng neân noùi laø laàn ñaàu ñaéc quaû sinh ra thì thieàn vaøo soá baûy laàn sinh töû. Hoûi: Nhaän laáy baûy laàn sinh töû thì trong saùu ñôøi tröôùc phaùt khôûi thaùnh ñaïo, hay khoâng? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: khoâng phaùt khôûi, neáu ñaáng phaùt khôûi thì phaûi nhaäp Nieát-baøn. Coù ngöôøi noùi: Cuõng phaùt khôûi, bôûi vì nghieäp löïc duy trì cho neân khoâng nhaäp Nieát-baøn. Hoûi: Neáu ñaày ñuû baûy laàn sinh töû maø khoâng coù Phaät xuaát theá, thì ngöôøi taïi gia aáy ñaït ñöôïc A-la-haùn hay khoâng? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Khoâng ñaït ñöôïc, ngöôøi aáy caàn phaûi xuaát gia, tieáp nhaän phaùp phuïc khaùc, thì ñaït ñöôïc A-la-haùn. Coù ngöôøi noùi: Ngöôøi taïi gia aáy ñaït ñöôïc A-la-haùn roài, veà sau caàn phaûi xuaát gia tieáp nhaän phaùp phuïc khaùc. Noùi nhö vaäy thì ngöôøi aáy theo phaùp voán nhö theá maø trôû thaønh töôùng cuûa ñeä töû Phaät thì môùi ñaït ñöôïc quaû cao nhaát, nhö naêm traêm vò tieân nhaân ôû trong nuùi Y-sö-ca tu ñaïo, voán laø Thanh vaên trong thôøi kyø khoâng coù Phaät xuaát hieän, vöôïn khæ vì hoï maø hieän baøy töôùng cuûa ñeä töû Phaät, hoï ñeàu hoïc theo maø chöùng quaû ñoäc giaùc, chöù khoâng coù ai hoïc theo vaø khoâng tieáp nhaän töôùng cuûa ngoaïi ñaïo. Löu chuyeån qua laïi thì tuoåi thoï treân coõi trôøi heát maø sinh töû trong loaøi ngöôøi, tuoåi thoï trong loaøi ngöôøi heát thì sinh leân treân coõi trôøi, nhö ngöôøi vöøa giaøu sang daïo chôi ngaém nhìn trong vöôøn caây ñeïp ñeõ. Löu, nghóa laø trung höõu, chuyeån, nghóa laø baûn höõu, laøm thaønh giôùi haïn cuûa khoå laø nghóa veà chöùng ñöôïc giôùi haïn cuûa khoå. Hoûi: Giôùi haïn cuûa khoå naøy laø ôû trong khoå, hay ôû ngoaøi khoå? Neáu ôû trong khoå thì ñuùng ra khoâng phaûi laø giôùi haïn, neáu ôû ngoaøi khoå thì thí

duï hieän coù giöõa theá gian phaûi khoâng hieåu theá naøo? Nhö chieác theû baèng vaøng cuûa theá gian thì phaàn ñaàu giöõa vaø sau, khoâng coù gì khoâng phaûi laø vaøng roøng, giôùi haïn cuûa khoå cuõng phaûi laø khoå. Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy, giôùi haïn cuûa khoå, nghóa laø ôû trong khoå, chính laø theå caùc uaån cuoái cuøng cuûa A-la-haùn, tuy laø khoã maø khoâng phaûi laø nhaân cuûa khoå sau, khoâng sinh ra khoå sau, khoå sau khoâng noái tieáp, goïi laø giôùi haïn cuûa khoå. Coù sö khaùc noùi: Giôùi haïn cuûa khoå, nghóa laø ôû ngoaøi khoå, töùc laø Nieát-baøn, bôûi vì vónh vieãn rôøi khoûi khoå cho neân goïi laø giôùi haïn cuûa khoå. Thí duï, hieän coù giöõa theá gian khoâng caàn phaûi khoâng hieåu, khoâng phaûi laø ba taïng thaâu nhieáp cho neân khoâng caàn phaûi giaûi thích, bôûi vì lyù

cuûa phaùp theá gian vaø phaùp Thaùnh ñeàu khaùc bieät.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.